Владислав В. Новасардов
Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0000-7126-4693

Олег В. Фролагін
Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0008-7026-5318

Роман В. Добровольський
Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0006-0403-4795

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

У статті досліджено теоретичні та прикладні засади управління розвитком циркулярної економіки підприємств як чинника зміцнення їх економічної стійкості та конкурентоспроможності. Обґрунтовано, що традиційна лінійна модель господарювання, заснована на послідовності «видобування ресурсів – виробництво – споживання – утворення відходів», не відповідає сучасним вимогам раціонального використання ресурсів, екологічної відповідальності та довгострокової ефективності бізнесу. Встановлено, що перехід до циркулярної моделі передбачає збереження цінності матеріалів, продукції та ресурсів у господарському обігу протягом максимально тривалого періоду завдяки повторному використанню, ремонту, відновленню, модернізації, переробленню та формуванню замкнених виробничих циклів.

Доведено, що циркулярна економіка повинна розглядатися не лише як екологічна концепція, а як сучасна модель стратегічного управління підприємством, здатна забезпечити скорочення ресурсомісткості, зниження виробничих витрат, зменшення залежності від нестабільних ланцюгів постачання, формування нових джерел доходу та підвищення адаптивності суб’єктів господарювання до зовнішніх криз. Визначено, що ефективне управління циркулярною трансформацією потребує інтеграції екологічних, економічних, технологічних, організаційних, інвестиційних і маркетингових інструментів у єдину систему управління розвитком підприємства.

Особливу увагу приділено ролі цифрових технологій, екоінновацій, промислової симбіозності, циркулярного дизайну, реверсивної логістики та відповідального споживання у формуванні замкнених моделей створення вартості. Обґрунтовано, що цифровізація забезпечує простежуваність ресурсних потоків, підвищує прозорість виробничих операцій, дозволяє прогнозувати

рівень споживання матеріалів і сприяє оптимізації управлінських рішень щодо повторного використання ресурсів.

Запропоновано концептуальні напрями управління розвитком циркулярної економіки підприємств, які охоплюють стратегічне планування циркулярної трансформації, ресурсну діагностику, екодизайн продукції, модернізацію виробничих процесів, розвиток партнерських мереж, застосування циркулярних бізнес-моделей та оцінювання економічних, екологічних і соціальних результатів. Доведено, що системне впровадження принципів циркулярності сприяє зміцненню економічної стійкості підприємств, підвищенню ефективності використання ресурсів, розвитку інноваційної активності та формуванню довгострокових конкурентних переваг.

Ключові слова: циркулярна економіка, економічна стійкість, конкурентоспроможність, управління підприємством, ресурсоефективність, циркулярні бізнес-моделі, екоінновації, промисловий симбіоз, реверсивна логістика, сталий розвиток.